

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérésre visszadáram
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Emlékezés a „Magyar Állam“-ra.

A »Magyar Állam« megszűnése mély fájdalmat okozott különösen nekem, a ki ennél a lapnál kezdetem a politikai katolikus újságírást.

Szent Isten, mily szomorú és kemény idők voltak a katolikus közéletre nézve a kilencvenes évek! Az elkeresztelési rendelet nyomán támadt egyházjogi küzdelem a katolikus egyházat új helyzet elé állította. A liberálizmus teljes erővel dolgozott a katolikus politikai élet akkori tényezői pedig minden áron békét és békét és csak békét akartak. A katolikus nagygyűlést éppen azért, mert a kellő energia és impozáns fellépés nagyobb nyomatéka sajtó hiányában nem volt men. egy liberális nagygyűlés követte, amelyen ugyancsak a katolikus sajtó hiánya és erejének fogyatékosága miatt katolikus világiak vitték a főszerepet.

A »Magyar Állam« munkatársainak kis csapata, melyhez 1894-ben csatlakoztam, tudta, érezte, látta a bajt, de mit tehetett? Összetartott bennünket a lelkesedés és egyéb semmi, de semmi. Hosszabb ideig dolgoztam a lapnál díjtalanul, míg végre havi 30 koronával díjaz-

tak. Ezután azonban csakhamar bekövetkezett a nagyobb lendülettel a díjazás lendülete is, a mikor 1897-ben kiléptem a szerkesztőségből, már 140 koronám volt. Különb. ezt a lapot az ette életképtelenné, hogy sem kellő számu, sem kellőképpen díjazott munkatársai nem voltak. Maga a szedés óriási akadályokkal járt, mert ott sem alkalmaztak kellő számu és különdíjazott szedőket. Azok a járatlan gyerekek különösen a latin idézeteket úgy szedték, hogy javítani sem lehetett őket. A »Magyar Állam«-nak valóságos, komolyan működő munkatársa négy volt, néhány munkatárs küldött hetenként 2—3 tót.

Igy történt meg, hogy mikor az »Alkotmány« a munkatársak egymás után hagyta a »Magyar Állam« süllyedő hajóját, végre 1897-ben csekélységem is kivált szerkesztőségből s örömmel láttuk egy írt viszont az »Alkotmány«-nál.

Ha akkor a főszerkesztőség Notter Antal dr. ajánlatát elfogadta volna, a lap ma is fennállana. Notter azt az ajánlatot tette, hogy a »Magyar Állam« ne helyezkedjék az »Alkotmány«-nyal ellenséges viszonyba, hiszen egy elvűek, legalább a mi a katholicizmust illeti és a

»M. Á.« estilap. Nincs ok tehát az ellenségeskedésre, s ezért ugyanazok lehetnek munkatársai, akik az »Alkotmány«-nak. Ezt azonban visszautasították.

Nem akarok szemrehányást tenni senkinek, de nemcsak jogomnak, hanem kötelességemnek is tartom kijelenteni, hogy a »Magyar Állam«-ot az buktatta meg, hogy úgy Lonkay, mint örökösai, a lehető legnagyobb hasznot akarták elérni a lehető legcsekélyebb áldozattal. Irtóztak minden ujitástól, minden lendülettől, és a méltányosságot csak egyes-egyedül velem szemben tanusították, hogy miért csak velem, ma sem tudom. Mig az én fizetésem három ízben is emelték, a nélkül, hogy kértem volna, addig a többiek fizetése a régi maradt. Igaz, hogy az én fizetésem csakis a harmadik emelés után érte el a többiek színvonalát. Minthogy ez a többiekre nézve rossz vért szült, azzal lettem meggyanusítva, hogy én a többi munkatársak hátamegett intrikálok. Más módomban nem lévén ennek a gyanunak az eloszlására, azonnal odahagytam azokat a munkatársakat, akikhez legjobban ragaszkodtam az életben.

Tiszta dolog volt, hogy a 90-es években már 30—60 forintos munkatársakkal nem lehetett többé lapot csinálni

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Eltűlés.

Irta: Vértessy Gyula.

Meleg van a kis szerkesztőségi szobákban. Még csak május elseje van s majd meg főnek. Mi lesz a kánikulában?

Az a mi tavaly volt, meg harmadéval. Minden este azt hisszük, hogy megüt a guta és mégse üt! Mig az ember gyomra bírja a sört, addig türi a meleget.

— Meg aztán csak hadd legyen csak meleg, a sirban majd hideg lesz.

— A »poeta« különben csak adja, hogy neki melege van! Hencseg vele! Ötven éves korában már nincs az embernek melege.

A »fiuk« a kopaszfejű, fogatlan száju, ráncos arcú, vén legények fel-felütik a fejüket a munkából és trécselnek. A »poeta« az állandó tréfatárgy. Most is vesztére kelt ki a meleg ellen:

— Bálint megint szerelmes, azért van melege.

— Boldog gyermek! haja már nincs, de viszonya még van.

— Ugyan miféle idült néni lehet? — kérdi ujjongva egy tejelepszájú kamasz, a kifizető riporter,

— Maga tacsó, hallgasson! Micsoda konfidencia ez Bálint, ma holnap ezek a kölkök is s fejünkre ülnek.

— Csakugyan, csakugyan, — motyogta Bálint ur, hanem azért nem szól semmit a gyerekeknek. Inkább a lapkiadó ellen merészkedik egy megjegyzést kockáztatni:

— Az egész palota az övé és minket idezsufol ebbe a két lyukba, ebbe a két ólba!

— Ugye, jobb szeretnél az istállóba lenni a Pegázussal együtt?

Bálint nem reagál a csipős megjegyzésre de folytatja:

— Ugy tart itt bennünket a kiadó ur, mint valami állatszselidítő az állatjait. Neki palotája van és nekünk ilyen helységbe kell dolgozni.

A segédszerkesztő beleszó:

— A kinek nem tetszik, elmehet. Három hónap felmondás, egy teljes havi fizetés. Mehetsz, legalább nem kinzol többet a verseiddel.

— Mondtam már, hogy nem irok többet.

— Mondd becsületszavadra!

— Nektek nincs érzéketek a vers írást, de a közönségnek van. Ugye, tegnap is írta valaki, hogy szeret olvasni tőlem. Mutattad, láttam.

— Igen, mert az írásoddal akartam össze-

hasonlítani a levelet. Erős a gyanum, hogy te magad irtad.

— Kérlek, csak nem gyanusítasz ilyenell!

— Eh, a poétáktól — mondta sértő hangsúlylyal a segédszerkesztő ur — minden kitelik. Különb. fecsegés helyett jobb lesz, ha dolgozol.

Bálint ur lehajtotta a fejét az íróasztala fölé és próbált tovább írni. De nagyon nehezen ment a munka! Ma is és máskor is. Vénül a legény! A tolla szinte gépiesen perceg a papiroson, de a lelke másfelé jár. Végig vonul előtte az egész multja. Pedig milyen szép volt az ő első útja a dicsőség felé. Attól a naptól kezdve, mikor először megpillantotta a nevét nyomtatásban egy tárcája alatt. Az első után következett a többi: vers, tárcá, kötetek. Az egyetemet persze otthagya és felcsapott írónak s mellé újságírónak, amely két foglalkozást nálunk jóformán el sem lehet egymástól választani. (Pedig milyen ellentétes két pálya.)

S elkezdett szorgalmasan dolgozni; nagyon sokat irt, a neve népszerű lett, mert nagyon gyakran lehetett vele találkozni napilapokban, hetilapokban, folyóiratokban; mikor pedig az első kötete megjelent, a lapok mind igen szépen irtak a »rokonszenves ifju tehetségéről, aki hivatva lesz modern irányokat belevinni a vérszegény magyar litteraturába.«

szeretet övének (cingulus, mely egyedül csak nálam szereshető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és n nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvében sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre utóda,
 polgári- és papi szabó.

Bumbera Imre
 polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazar“-épület színház-oldal

akkor, midőn a liberális lapok pompás fizetéseket adtak munkatársaiknak.

A katolikus mozgalmak életerejét jellemzi, hogy akkor keletkeznek, mikor minden ellenök munkálkodik. Dacára annak, hogy abban az időben a laptulajdonosok részéről méltánylást nem várhattunk, a kormány sajtóperekkel üldözött bennünket s a katolikus világiak a legridegebben fogadtak az egész vonalon, mégis a »M. Á.« szerkesztőségében született meg a »Pázmány-egyesület« eszméje. Csekélységem és néhány elszánt barátom, köztük az örökké lelkesedő Helvey nem engedték kimulni a »Szent Imre« egyesületet, mely részvéltenség hiányában kimulóban volt s amely fölött már maga Kisfaludy elnök kongatta a lélekharangot. Egy-egy felolvasó gyűlésünkön alig volt 12—13 ifju jelen. A kör helyiségeit alig látogatták néhányan. Valósággal erőszakkal kellett kiböjtölnünk azokat a nehéz idöket.

A »M. Á.« hasábjain egész sorozatát adtuk a teendőknek. Nap-nap után új eszméket velettünk fel, egész sorát hozva indítványba azoknak az intézményeknek, melyeknek azóta létet adott a katolikus ébredés. A »M. Á.« égisze alatt, az ő munkatársai létesítették a katolikus körök elseit s azután százait.

Csak miután a katolikus »M. Á.« és a néppárt közt az előbbi magatartása folytán az ellentét véglegessé vált és kiélesedett, lett a »M. Á.« végleg természetlenül fügefává, melynek munkatársai tevékenységüket átvitték az »Alkotmány«-

hoz, s itt csinálták tovább azt, amiről nekünk a »M. Á.« szerkesztőségében csak álmodozni lehetett,

Ha visszagondolunk ma arra a szomorú időre, midőn a »Magyar Állam« mindenfelől ostromoltatva, munkatársai nyomorogva küzdöttek s mégis a katolikus papság és világiak kegyes lenézéssel párosult vállveregetésénél egyebet nem kaptak, hálával kell eltelnünk Isten iránt, hogy ezeket a munka és tevékenység éveivé varázsolta.

A »Magyar Állam« megszűnése legyen intő tanúság minden katolikus laptulajdonosra nézve. Befektetés és áldozatok nélkül hefelel eredményt mutatni. Ha az összes katolikus írók, akik ma a megélhetés miatt liberális táborban kénytelenek dolgozni, ma nekünk, s a keresztény Magyarországnak élhetnének, hova sülyedne a liberális hirlapírás? Így azonban, még mindig csak a kezdet legkezdetén vagyunk.

Pedig, hejh lesznek, s bár ne lennének idők, melyben a katolikus újságírás régi panaszai a kereszténységnek közvéleményébe mennek át, csak hogy már akkor a keresztény jászolra és rongyokra jut. Vissza még sokan a katolikus sajtót, csak hogy akkor már nem lesz miből tartaniok.

A katolikus lapirodalom berendezésének itt a legfőbb ideje. Vagy most, vagy soha.

A régi kor estélyén és egy szebb kor hajnalán szemlélem mint közkatona az ellenünk feltörő hullámokat. És nem te-

szem le a fegyvert, még várok társaimmal és remélek. Csak Istent és egymást el ne hagyjuk. A dolog menni fog!

Gedeon.

Politikai tömegsztrájk. Ebben is lesz hát részünk, ha ugyan a munkásság józanabbnak nem bizonyul vezéreiknél. Vasárnap a budapesti szociáldemokraták gyűlést tartottak s mivel bécsi kéz és bécsi ész nélkül moccanni sem tudnak, kölcsönkértek Ausztriából egy osztrák szocialista szónokot. *Ellenwogen* képviselő volt a vándorszónok, aki természetesen izgatta a magyar munkásokat Magyarországnak ellen. Az osztrák után zsidó szónok jött; az is persze elsőrendű barátja Magyarországnak. *Kunfi* (Kohn) Zsigmond határozati javaslatot terjesztett be, a mely szerint a választási jogról szóló javaslat tárgyalása alkalmával a munkásságot politikai tömegsztrájkba fogják ugratni. A gyűlés a javaslatához hozzájárult s amely időszerű kivételével a pártvezetőséget bizta meg-

A keresztényszocialisták kongresszusa. Vasárnap tartotta ötödik kongresszusát *Gieswein* Sándor elnöklésével a keresztényszocialista szövetség. A jelentést dr. *Antony Béla* főtitkár terjesztette elő, a ki konstata, hogy *harmincöt ezer tagja van már a szövetségnek.* A titkári jelentésnél *Dvihalj Géza* (Esztergom) és *Huszár Károly* szerkesztő nagy hatással kifejtették a keresztényszocialista párt programját.

— A kereszténység tömegerejét kell harcba vinni, — mondta Huszár — a liberalizmus, a szociáldemokrácia, a szabadkőműveség és a kapitalizmus tultengése ellen.

Bruszt Sándor képviselőt megválasztották ügyvezető alelnökké. Főtitkár *Huszár Károly* lett. Délután a cipész, szabó és vasmunkásszer-

A fiatal író ekkor merítette először bele élete csónakjának az evezőlapátját abba a végtelen tengerbe, amely annyi áldozatot követel: a dicsőség tengerébe.

S milyen csoda szép volt ez a tenger! A hullámok szeliden, lágyan ringatták csónakját s a felhőtlen égboltról leragyogó napsugarak a víztükrön apró hullámait arannyal szegélyezték be.

El volt telve magával s míg irogatta a maga kis dolgait, melyek muló dicsőséget szereztek neki, élt olyan vígan, olyan derűsen, ahogy harminc éven inuen, dus fűrtökkel, vasizmokkal, szerelmes lélekkel csak élni lehet egy jónevű fiatal írónak.

Az agya tele volt nagy irodalmi művek tervével, a szive hangulatokkal, a lelke meg az élet szeretetével. S ez a három sehogysem fért meg együtt.

Mert hiába határozgatta el nap-nap után, hogy másnapról kezdve komolyan neki lát valami nagyobb munkának, a vége mindig csak az lett, hogy valami szerelmi kaland, vagy valami jó multság kínálkozott, vagy egyszerűen a bohém hangulata elkergette őt az íróasztal mellől.

Igy azután sose tudott semmi jelentősebb, semmi nagyobb dolgot alkotni. Irt a napi termelésre annyit, amennyiből meg tudott élni s közben felapróztatta a tehetségét a lapnál is, ahol ugyancsak irattak vele cikkektől, bírálatoktól kezdve le egészen a hangulatos újdonságokig — mindent.

Ebben az időben nem lehetett vele okosan beszélni. Pedig akadt volna egy-két jó barátja, hanem rájuk sem hallgatott,

Hiába álltak azok elő azzal, hogy az életnek nincs úgy semmi komoly célja s hogy az igazi dicsőségtől így egyre távolabb esik, azt felelte nekik, hogy az életnek egyáltalában nincs komoly célja s hogy az igazi dicsőség az, ha meghódíthatunk egy szép nőt; az élet gyönyöre pedig az: egészségesnek lenni s szerelmesnek és megírni tudni egy-egy hangulatos kis dolgot.

En is beszélgettem vele akkoriban efféle témákról.

— Eh, az életet nem szabad komolyan venni, míg az ember fiatal: élvezze ki, azután megszámlalgassa a napokat, míg a sirhoz ér. Nem lehet itt semmit komolyan venni, hiszen maga az egész élet nem komoly dolog. Vagy komolyan lehet venni azt az arasznyi létet a bölcsőtől a sirig? Tréfa ez, rossz tréfa! Azaz csak akkor rossz, ha komolyan vesszük. Egyébiránt jó tréfa.

— S az irodalmi dicsőség?

— Frázis! Csak azért érdemes leírni, hogy egy pár csinos leány, asszony érdeklődéssel gondoljon ránk. Ha az ember író, könnyebben jut kalandokhoz. Tudja Isten, a nők még mindig érdeklődnek irántunk, dacára, hogy már annyiszor csalódtak bennünk. Az írói név varázsa még mindig vonz s még mindig beröpülnek a pillangók a lángba... Ezért érdemes írni. Másrészt? Miért? A dicsőségeért? Mi az a dicsőség? Hogy mi rothadunk a föld

alatt, a föld fölött meg áll az ércszobrunk? Törődöm is én a szobrommal! Eltekintve attól, hogy zseninek nem is születtem, aki örökéletű dolgot tudnék alkotni. Örökélet? Mi az? Husz, ötven, száz év? Szép örökélet! S ezért cserébe dobjam oda ezt a pár évet? Amíg tényleg élek? Mint a kotlóstyuk, üljek az alkotások nagy tojásain? Köszönöm, nem kérek belőle. Maradok kis árvácska, aki azonban jól él.

— De mit nevezel te jó életnek?

— Elsősorban a szabadságot, vagyis azt, hogy az ember ne penészedjék a hivatalban, azután hogy élvezhessen az ember a hangulatainak. Ma kalandra vágyom, kereshessek kalandot; holnap, ha kedve van hozzá, reggeltől estig bujhassam az erdőt, holnapután heverhessek a napon egész nap, azután meg reggeltől estig rimeket faraghassak és így tovább! Mindig azt cselekedni, ami gyönyörűséget okoz.

— Ő azt is cselekedte mindig!

Mig egyszer azután, negyvenöt éves korában a tudatára ébredt annak, hogy elhibázta az életét. A mámorban eltöltött évek kimerítették s elérte azt az időt, mikor életfilozófiája cserben hagyta. Multjából legfeljebb egy-egy csalfa sugara ragyog rá az áldicsőségnek. S a jövője nyomorult küzdelem lesz a megélhetésért, befogva a szerkesztőségi munka robotjába. Sőt ez már nem is a jövő, de a jelen.

S mintha csak a véletlen kisérné az ő gondolatait, rászál a segédszerkesztő:

— Mi lesz már azzal a rongyos cikkel? Megint álmodozol, vén hülye?

!! Feltűnő olcsó karácsonyi vásár !!

! Barna Jenő !

Nagyvárad, (Fő-utca) Rákóczi-út Weiszlovits ház.

Szövetek, Blous selymek,

Mosó barchetek, Szörme boák,

Csipkeszövetek Fehérneműek.

!! Minden cikkben meglepő olcsóságok !!

Kirakataim szives

megtekintését kérem.

!! Telefon 241 sz.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

vezetek tartottak gyűléseket. Délután folytatta a kongresszus is tanácskozásait s állást foglalt az *ipartörvény tervezete ellen*. Az általános választói jog kérdésében határozati javaslatot fogadtak el, melyben *általános, egyenlő, titkos kötelező* választói jogot követelnek. Hétfőn folytatták a tanácskozásokat, melyen kimondták, hogy a szociáldemokrata szervezetek ellen propagált *általános politikai tömegsztrájkot minden erővel meg fogják akadályozni*.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 7.

Náray Lajos elnök tíz órakor nyitja meg az ülést.

Folytatják a múlt hét szombatján megkezdett *igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalását*.

Nagy Dezső: A készülő új polgári rendtartásról beszél. Reméli, hogy ebből a javaslatból, amelyet ma a bizottság tárgyal még ebben az ülészakban törvény lesz. Az új rendtartás sokban modernizálni fogja és kiegészíti törvénykereső eljárásunkat, a bírák tolytonos szaporításának is elejét veszi majd a javaslat. A járásbírókról és az ügyvédi rendtartásról szól ezután. A költségvetést elfogja. (Helyeslés.)

Pop Cs. István: Az esküdtbírókról szól. Úgy látja, hogy a multban kevésbé szigorúak voltak sajtóvétségek és nemzetiségi igazgatások elbírálásánál. Különösen az utóbbi esetben valósággal elposványodott a judikatura.

Megtörtént, hogy a választások alkalmával a néppárt ellen kifejtett agitációt nemzet ellenes agitációnak kvalifikálta a bíróság. Állítja, hogy noha ma függetlenségi elvű miniszter áll az igazság ügyek élén, mégis szaporodtak a sajtóvétségek miatt megindított eljárások. Ma több a sajtóvétség, mint bármely más igazságügyminiszter alatt.

Günther Antal igazságügyminiszter: Tagadólág int a fejével.

Pop Cs. István: Statisztikával bizonyítja állítását. Szól ezután arról, hogy a bíróságnál az előléptetéseket automatikussá kell tenni, meg kell szüntetni a titkos módosítást. A bírói függetlenség szerinte nálunk csak papirosan van meg. (Ellenmondások.) A költségvetést nem fogadja el.

Balkáni irodalom.

Gieswein Sándor: Az erkölcstelen tartalmu könyvekről szól. Párisban egy külön irodalom van, amelyet balkáni irodalomnak neveznek és amely azzal foglalkozik, hogy pornográf könyveket szállít Balkánra. Ennek az irodalomnak, amelyből a franciák egy sort sem olvasnak el, a főpiaca Magyarország. A költségvetést elfogadja.

Több szónok nem lévén feliratkozva, az elnök berekeszti a vitát.

Günther Antal: Az elhangzott beszédekre reflektál. Örövend, hogy a felszólalók egyetértően bizalommal vannak iránta. (Helyeslés.) A polgári törvénykönyvből reméli — rövid időn belül törvény lesz. A bírói létszámról szól, amelyről állítja, hogy sehol oly magas létszám nem létezik, mint nálunk.

Szól a *bíróságok ügyköréről*, amelynél azt konstatálja, hogy anomáliák vannak. Oda konkludál, hogy a bírói szervezetet rövid időn belül kevesebb költséggel, kisebb létszámmal, gyorsabb ügymenettel reformálni fogja. (Helyeslés.) A bírósági szervezet kell, hogy modernizálva, a fokozott bizalommal is megfeleljen. A *központi járásbírói eszméjét* helyesli és reméli, hogy tavaszra fel is állítja azt a fővárosban. Pop Cs. Istvánnak kijelentheti, hogy az ügyészség menten abbahagyja az igazgatási pereket, amint ők is megszüntetik az igazgatásokat. Az új sajtótörvényt már a jövő tavasszal reméli betervezhetni. A teljes sajtószabadság elve bennfoglaltatik a javaslatban. (Helyeslés.) A sajtószabadság azonban nem fog menedéket nyújtani a

pornografiának, amelyet kérelhetetlenül üldözni fog. A legliberálisabb úgyszeretettel foglalkozik minden előforduló reformkezeléssel. Kéri a költségvetés következik.

A Ház elfogadja, mire a részletes tárgyalás elfogadását.

A részleteknél elsőnek Rath Endre szól fel.

A Ház az igazságügyi tételt elfogadja.

A bányász törvényeknél Rath Endre szól fel.

A honvédelmi tárca költségvetését a Ház tekintettel arra, hogy az mindenben egyezik a mult évvel változatlanul vita nélkül fogadja el.

A pénzügyi tárca költségvetésének ismeretése után az ülést délutánra halasztották.

Délután

Rakovszky elnököl.

Bernát István a boritaladó eltörlését kívánja.

Wekerle Sándor: A boritaladó törvénye tény, hogy reformokra szorul, azonban eltörölni nem lehet, mert ez által 20 millió jövedelemtől esne el az ország.

Wekerle szavai után a Ház a pénzügyi tárca költségvetését is elfogadja.

Elnök jelenti, hogy az összes költségvetési tételek le lettek tárgyalva.

Wekerle Sándor betervezti az appropriációs és az Ausztriával való különös áruszállítmányokra vonatkozó javaslatát.

A ház a javaslatokat az illetékes bizottságoknak adja ki.

A Ház délután 5 órakor az ülést betervezi.

Városatyá-választás V.-Ujvároson.

A függetlenségi jelölt bukása.

A Széles Lajos halálával Nagyvárad város törvényhatóságában megüresedett tagsági helyet vasárnap töltötték be.

A függetlenségi párt, ragaszkodván azon

— Szerelmes verset alkot — mondja köhögve a politikai rovatvezető, aki mint valami felsőbb, magasabb lény, lenézi a poétákat, ezeket a, amint ő szokta nevezni: »érzelmi végényeket«.

— Nekem meg legyen az a cikk hétre. Mert megyek a színházba s te miattad nem késem le. Elolvasás nélkül pedig nem adhatom le. Jobb is lenne, öreg, ha elmennél valahova dijnoknak; nem való vagy te már újságírónak . . .

Hamarosan, lázas izgatottsággal megírja a cikket (azaz ahogy cikk, valami kiszűszett rendőri hír) s odaadja a segédszerkesztőnek, azután indul kifelé.

— Tízre be gyere ám — kiáltja az utána. Nem felel semmit. Hol lesz ő már tízóránál Lenyűgözi lelkét a halál gondolata. Nem akar tovább kinlódni. Az ő életének vége. Neki már nincs itt keresni valója.

A utcán jóformán azt sem tudta, merre jár. Lökdösték jobbra balra, rászóltak udvariasan és kevésbé udvariasan, hogy járjon a maga lábán, meg hogy a ki részeg, az üljön odahaza s ne támolyogjon az utcán.

Pedig ahogy volt részeg. Borzasztóan józan volt.

Oh ez a végtelenül tisztánlátás borzasztó! Mint mikor a legszebb álmunkból valami irtózatatos testi fájdalomra ébredünk fel.

Bandukolt az utcán, észre sem vette, hogy kijutott a Dunaparra. Ott aztán ledőngött egész a vámháztéri hidig. Végtelen fáradtságot érezett és vágyott a nyugalom után. Mert innen

ugyis mennie kell. Itt már senkinek sincs rá szüksége! Meg sem tud élni. A szerkesztőségéből is kidobják. Oda fiatal friss legények kellene, vagy élelmes vénnek, akik üzleteket tudnak csinálni. Ő se nem friss, se nem élelmes. Ki fogják dobni! A tárcái, a versei se kellene már. Nem is csoda. Ő is beismeri, hogy rosszak. Mióta nincs kinek írni, azóta nem tud írni. Ma holnap ki se adják a dolgait, nemhogy megfizetnék. S annyi fiatal, új író van, a ki mind jobban, szebben ír, mint ő; aki mind szerelmes, akit mindenütt szeretnek leányok, asszonyok. Akiknek joguk van élni, neki joga nincs, oka sincs.

Nézi a vizet.

Mint valami fényes hátú, óriási fekete hal, úgy vonul tova a méltóságteljesen hullámozó nagy folyó, fényes hullámpikkelyeivel, melyeket a két part lámpasora ragyogtat meg.

Vissza menjen koldulni a kenyérért, visszamenjen oda, ahol csak guny, lenézés várja, visszamenjen az életbe még jobban megvénülni, holott itt egyszerre elérheti a nyugalmat?

Indul a hid felé. Azzal a gondolattal, hogy a közepéről majd beveti magát.

Egyszerre csak valaki vállára teszi a kezét. Egy vénülő hölgyecske, keresett, izléstelen ruhában.

— Hol jársz erre, Bálintkám? — bekapaszkodik a férfi karjába.

— Én . . . én Budára indulok, — feleli zavarral.

— Én meg onnan jövök. A második fel-

vonásban van jelenésem. Sietek a színházhoz Te Bálint, tegnap olvastam egy szép versedet! Olyan szép, szerelmes volt. Elveztem!

Bálintka elpirulva mentegetőzik:

— Régebbi hangulat. Igazán tetszett?

— Remek volt. Hiába csak ti tudtok írni, ezek a fiatal éretlen hülyék semmit se tudnak. Pá, drágám! A versed hozd el nekem! Igaz, írj valamit rólam, ha lehet, a lapodba. Ugy-e, irsz? Pá, édes poétám!

Önagysága továbblép s a mig gunyosan azon nevet, hogy ezt a vén csacsit hogy beugratta megint, hiszen nem is olvasta a versét (de meg füttyöl a versére), azalatt a vén esacsi boldogan veszi elő jegyzőkönyvét s bejegyez egy új verstémát:

— Megmenekülés. Meg akartam halni, élelem jött egy bájos leány, tiszta, fehér lilium és visszaint az életbe. Oh még liliumok nyílnak, mig szük ajkak csókra várnak, addig érdemes élni.

S a vers kidolgozásán gondolkodva, szinte jókedvűen tér be valamelyik budai kis korcsmába, ahol jó adag foghagymás rostélyos elfogyasztása után hozzákezd három deci borocskára elszopogatása mellett a »Megmenekülés« című költemény megalkotásához, melynek alkotása közben az életet is szépnek találja s amelyért ki is fog neki majd utalványozni a segédszerkesztő vagy tiz koronákat, ilyenféle szellemes s kedves megjegyzés kíséretében:

— Oh te vén tökéletlen, hát megint szerelmes verseket alkottál? Nem szegyenled magad?

VÉGELADÁST nem hirdetek,

bár kézimunka újdonságaim **Karácsonyi ajándéknak legolcsóbban** nálam szerezhetők be. — Hozzávalókban s pamutokban nagy választék. — **Szmyrna-nyírás s montirozások.** gyorsan. — A legszolidabb s ezért a legolcsóbb árak.

Telefon 783.

Tátray Gusztáv, Rákóczi-ut, Orsolya-templom mellett.

régebbi elvéhez, hogy Várad Ujvároson üresedés esetén iparos helyett iparost választ, továbbá tekintettel lévén az iparostület előjáróságának óhajára, ezuttal *Sinka* Lászlót jelölte.

A Városi-párt szintén állított jelöltet dr *Gross* Menyhért orvos személyében.

A választás a tüzoltó-őrtanya nagytermében ment végbe.

Nagy készültséggel fogott a választáshoz különösen a városi párt, amelynek egész sereg kortese hordta a szavazókat. A választási helyiség mellett volt felállítva a pártiroda, amelyben sokan dolgoztak, hogy a még le nem szavazott választókat nyilvántartsák.

A függetlenségi párt irodájában azonban nagyon készültségtelenül, lanyhán folyt a munka; még jó választói névsor sem állott rendelkezésre. Mintha csak teljesen közömbös lett volna a függetlenségi párt vezetőire, hogy kinek a neve kerül ki győztesen az urnából. Sőt több is történt. A párt egyik-másik vezető egyénisége egyenesen a függetlenségi párt jelöltje ellen volt, mert nem az ő kedvelt emberét jelölte a párt. Nyílt dolog továbbá, hogy a zsidó felekezeti függetlenségi választók első sorban a felekezeti szempontot tekintették s így szavaztak. Végül előidézte a függetlenségi jelölt bukását főleg a választók indolenciája. 1400 választóból összesen 677 szavazott le s amíg a városi párt az utolsó emberét is leszavaztatta, addig óriási zöme a választóknak, a függetlenségi pártiak, távol maradtak a szavazástól.

Mesey Mihály elnök reggel 8 órakor nyitotta meg a választást. Választási jegyzőül *Pásztor* Bertalan tb. aljegyzőt, személyazonossági tanúul pedig *Markovits* Sámuel tb. főszámvevőt és *Altmöder* Vince számtiszt rendeltettek ki. Bizalmi férfiak voltak: a függetlenségi párt részéről *Cser* János és *Balogh* Döme, a városi párt részéről pedig *Markovits* Farkas és dr *Váradi* Ödön. A rendre *Szabó* Gábor rendőrbiztos ügyelt fel.

Déli 12 óráig 450 szavazatot adtak le. Az első szavazó *Bodor* Károly dr volt. Délután még lanyhábban folyt a szavazás. Az iparosok általában nagyon gyéren mutatkoztak a szavazásnál.

Délután 4 órakor utolsónak leszavazott *Mesey* Mihály s a szavazást bezérta.

A szavazólapok összeszámlálása rövid ideig tartott *Mezey* Mihály gyakorlott kezeiben s öt órakor kihirdette az eredményt a következőkben:

Beadtak összesen 677 szavazatot s ebből kapott dr *Gross* Menyhért 453, *Sinka* László pedig 224 szavazatot s így dr *Gross* Menyhért 229 szótöbbséggel megválasztott Nagyvárad város törvényhatósági tagjává, az 1910. év végéig terjedő időre.

Igy a nagyvárad-i függetlenségi pártot megverték a saját fészkeiben.

A bukás után jó lesz a pártnak levonni a tanulságokat.

Ujváros volt a függetlenségi párt erőssége akkor, amikor a párt még kicsiny ellenzék volt s legmerészebb álmaiban sem képzelte, hogy valamikor kormányra jut. Az ujvárosi iparosok nehéz időkben kitarítottak a függetlenségi elvek mellett s többek közt *Barabás* híres győzelmében oroszán részük volt. Ma pedig Ujváros sokkal gyengébb pozíciója a függetlenségi pártnak, mint Olasz. Ennek az okait nem nehéz kitalálni. Ujváros függetlenségi pártja a leggyengébben van szervezve. Az Ujvárosra beköltözött zsidó függetlenségi párt egy része, mikor az ellenpárt zsidót — és szabdkörművest — állít fel jelöltül, nem tudja a faji összetartozást megtagadni. Feltétlenül megbízható helyről köszölkétek velünk, hogy egyik izraelita 48-as pol-

gár erősen korteskedett *Grósz* Menyhért mellett ezzel az indokolással:

— Előbb vagyok zsidó, aztán 48-as.

Helytelenül választották meg a jelölt személyét is. *Sinka* László derék iparos, a ki általában választáskor méltán szerepelhet a párt listáján, de még kicsi ember ahhoz, hogy részleges választáskor a saját személyével megmozgasson egy egész város részt. *Grósz* körül ott tolongott az egész ujvárosi zsidóság csaknem pártkülönbség nélkül, félekezeti kérdést csinálva megválasztásából. *Sinka* pedig még a református hitsorsosoknak is csak egy töredéke szavazott le, holott presbiterükről volt szó. Az igaz, hogy a reformátusok vezetősége közeli kapcsolatban áll a páhollya', melynek pedig *Grósz* Menyhért a nagymestere.

A függetlenségi párt sem járt el helyesen, mikor a jelölés kérdését abszolút hatalommal kiadta 15 embernek. Olasziban nemrég az olasz választmány összességének jelölésébe is beleavatkozott a pártválasztmány — és rontott rajta. Ujvárosban a másik szélsőségre estek: az ujvárosi választmányi tagok összessége helyett 15 ember döntött.

Van egyébként e kis esetnek komoly, szélesebb érdeklődésre is számot tartó oldala. És ez az, hogy az iparosok a munkáspénztáraknál tapasztalható igazságtalanságok miatt el vannak keseredve a kormány ellen. A pénztárak mai szervezetükben az iparosságnak csak kölöncei, a melynek terheit nyögik s a mellett azt látják, hogy e pénztárak a magyar iparosok halálos ellenségeinek, a szociálista izgatóknak adnak busás eltartást. Szembeállítják ezzel az ő küzdelmeiket, eddigi hazafias áldozatkészségüket — csoda-e ha elkecseregnek s haragosan félrevonulnak?

Jó lesz az ujvárosi bukásból tanulni és okulni!

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Csütörtökön, december 10-én tartja rendes havi ülését Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága.

A tanács 34 ügyet tűzött ki tárgyalásra, amiből jut a második napra is.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1908. évi december hó 20-ik, esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésen a következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. A polgármester jelenlése az előző havi közigazgatás állapotáról. 2. A közigazgatási bizottság kebeléből kilépő 5 tag választása. 3. A központi választmányba elhalálozás folytán üresedésbe jött 1 tagsági helynek választás utján betöltése. 4. Zemplén vármegye közönségének felirata a Rákóczy-háznak Borsiban leendő felállítására tárgyában. 5. Békés vármegye közönségének felirata a gabonaneműekből főzendő pálinkának kisütőn főzésének engedélyezése iránt. 6. Hajdu vármegye közönségének felirata az elhagyott gyermekek tartása tárgyában. 7. A tanács a közuti alap 1909—1910. évi költség-előirányzatát tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 8. A tanács előterjesztése a kulturház felépítése tárgyában beadott indítványra. 9. A tanács előterjesztése a községi polgári leányiskola végleges elhelyezése tárgyában. 10. A tanács a f. év harmadik negyedéről szóló kezelési kimutatást pótló hitelnyilvántartási kimutatást beterjeszti s ennek alapján szükséges póthitel engedélyezését kéri. 11. A tanács előterjesztése az 1907. évben felmerült pénztár-

hiány mikénti fedezése tárgyában. 12. A tanács előterjesztése a közbiztonság kibővítése tárgyában. 13. A tanács jelentése a vízmű kibővítésére megtartott árlejtés eredményéről. 14. A tanács előterjesztése a törvényhatósági bizottság által elrendelt arcképek festésére szükséges 7200 korona fedezése tárgyában. 15. A tanács előterjesztése dr *Hoványi Géza* és társai által a Köröspart szabaddá tétele tárgyában beadott indítványra. 16. A tanács előterjesztése *Miskolc* Barnabás által az Ezredévi emléktér meghosszabbítása tárgyában beadott indítványra. 17. A tanács előterjesztése dr *Kazay Kálmán* által a Kolozsvári-utcát átszelő vasúti vonalon felül átjáró létesítésére beadott indítványra. 18. A tanács előterjesztése a kereskedő tanonc iskola első osztálya mellé párhuzamos osztály felállítására iránt. 19—23. Köztérvelési ügyek. 24. A tanács javaslata a szervezeti szabályrendeletnek a tisztviselők óvadékára vonatkozó részének meghosszabbítása tárgyában. 25—26. Alapító oklevelek bemutatása. 27. A tanács előterjesztése a tisztviselők részére a gyámpénztári beutalék alaphoz 500 korona előleg kiutalása iránt. 28. A tanács előterjesztése költségvetési hitelen túl kézbesítési vétiveknek s adó-főkönyvi nyomtatványok megrendelésének engedélyezése iránt. 29. A tanács előterjesztése költségvetési hitelen 40 korona segély kiutalásának engedélyezése iránt. 30. A tanács a Sztaroveszky-gyermek kórház kibővítési munkálataira megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 31. A tanács *Beczky* Arthur volt vámfelügyelő által lakbér kiutalását elutasító határozat ellen beadott felebbezését II-od fokú határozat hozatal végett beterjeszti. 32. A polgármester folyó év IV-ik negyedében megtartott pénztárvizsgálatról szóló jegyzőkönyvet beterjeszti. 33—36. Fizetési előlegek.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. december hó 7-én.

Bordó Ferenc,
főjegyző.

A keleti bonyodalom.

A legjobb és a legbiztosabb politikus az idő. A nagyhatalmak árvája: Szerbia és Montenegró háborús viviszekciója ma már csak végvonaglás. Már magának a háborúnak gondolata Szerbiában oly gazdasági pusztulást végzett, hogy reperálása nagy idő kérése. Repezik a bőre *Ovidius* békájának, amely minden áron ökörré akart lenni. Jelentéseink a következők:

Szökik a vezérkari főnök.

Belgrád, dec. 7. Lapjelentések szerint *Putnik* tábornok vezérkari főnök egészségére való tekintettel elbocsátását kérte. A *Stampa* szemére veti, hogy épp a jelen pillanatra vár, amikor távozásra szökésnek tűnik fel.

Az orosz külügyminiszter a helyzetről.

Berlin, dec 7. A »Lokalanzeiger« jelenti *Pétervárról*: *Izwolski* ma egy tekintélyes orosz politikust fogadott, aki előt következőleg nyilatkozott Oroszország balkáni politikájáról:

— Az orosz kormány Ausztria-Magyarország megegyezését Törökországgal, Bosznia és Hercegovina annexiójára vonatkozólag sem közvetlenül, sem közvetve elő nem segítette, én Bosznia és Hercegovina végleges annexiójához Oroszország nevében sem előzetesen, sem pedig utólagosan hozzá nem járultam. Oroszország mindig megmaradt amellett, hogy a bosnyák kérdést csak a berlini szerződést aláírt hatalmak közbenjárásával lehet megoldani. Ezt a nézetet Anglia és Franciaország is osztják és ebben a tekintetben velünk Oroszország is szo-

Idéris. Az esetben, ha a hatalmak a tervezett konferencián fait accompli előtt fognak állni, Oroszország a balkáni államok részére kompenzációkat fog indítványozni. Oroszországnak [el]tökélt szándéka, hogy Szerbiát és Montenegrót ez államok békés fejlődésének megóvása végett visszatartja a meggondolatlan lépésektől. Az a mozgalom, mely most ezekben az államokban megindult, nem népmozgalom, hanem dinasztikus. Ha Szerbia nemzeti önállóságát védi, a hatalmaknak őt ebben támogatni kell. Anglia még nem precizította álláspontját. Anglia, valamint Franciaország és Oroszország közt formális szövetség készül. Erre szükség van, mert Németország és Ausztria-Magyarország balkáni politikáját most még intenzívebben támogatja.

Megindul a teherforgalom.

A Máv. igazgatósága közli, hogy Bosznia és Hercegovinába rendelt teherárúküldemények december hó 9-től kezdve ismét korlátozás nélkül fölvehetők és továbbíthatók.

Belgrád, dec. 7. A szerb kormány a múlt héten a Montenegróval kötött védő és dacoló szövetség értelmében a már régebben küldött 1 millió dináron kívül küldött 300,000 dinárt.

Bécs, dec. 7. Diplomáciai körökből jelenik, hogy a szerb kormány megpendítette azt az eszmét, hogy a konferencia biztosítsa Szerbia területi épségét. Bécsben kedvezően fogadják ezt az eszmét, föltéve, hogy Szerbia a boszniai kérdést egyszersmindkorra megoldottnak ismeri el.

Egy váradi katona levele Szerajevóból.

Az első levél megérkezett a nagyváradi katonákról. A levelet egy nagyváradi fiú írta, aki most ment le a zászlóaljja Hercegovinába. A levél Szerajevóból van keltezve és nagyon megnyugtató híreket közöl. E szerint a hangulat ott nagyon békés és azok a hírek, melyek olyan éles színekkel ecsetelik a viszonyokat, teljesen alaptalanok. A nagyváradi katonák minden különös eset nélkül érkeztek meg Szerajevóba, ott pihenőt tartottak és elindultak Mostár felé. Az illető a levelet szüleikhez intézte s szavahihetősége elfogadható. E szerint a felrobbantott hid meséje alaptalan légből kapott koholmány, melyet a szenzáció szomjas fantázia teremtett meg.

Belgrád, december 7. Pasics szerb miniszter azt állítja, hogy Kossuth Ferenc azt nyilvánította Tomics előtt, hogy az annexiót nem fogja elismerni. Pasics eme állítását bizonyítékokkal igazolja. Ez a hír valószínű, hogy félreértésen alapult.

Pancsova, december 7. Az éjjel 1 óra körül egy ismeretlen egyén a honvédségi pótfelszerelő raktár kapuját döngetni kezdte s mikor senkisémet jelentkezett, revolverével belépett a kapun. A lövésre az őrség elősietett s többször a menekülő után lött. A raktárban az őrséget megerősítették.

Nagyon bizalmas rendelet a nagyváradi parancsnoksághoz.

A katonai parancsnoksághoz az annexió óta nap mint nap érkeznek bizalmas rendeletek. Ezeknek a rendeleteknek tartalmáról egy pár vezérkari tisztet kívül más senki sem tudott. A rendeletek szoros összefüggésben vannak a balkáni viszonyokkal. A közönség ezekről a rendeletekről egyáltalán semmit sem tudott. Innen van az, hogy kombinációk alapján informáltak magukat. A napokban egy nagyon bizalmas rendelet érkezett a parancsnoksághoz, amelyet példányban sokszorosítottak és ennek meg-

történte után a sokszorosító mintát hivatalosan elégették. A rendelet a zászlóaljparancsnokoknak, a tábornokoknak és az élelmezési hadbiztosnak ment. A rendelet a hadtestparancsnokságtól jött s arról az illetékes tiszteken kívül senki sem tud. A rendelet híre mindazonáltal elterjedt a legénység körében és minden módon igyekeznek annak tartalmát kitudni. A nagyon bizalmas intézkedés a városban is érthető izgalmat keltett.

UJDONSÁGOK.

* **Boldogasszony fogantatása.** Nagy ünnepe van ma, kedden, december 8-án a róm. kath. egyháznak, midőn emlékét üli, hogy Isten megóvta az eredeti tün szeplőjétől azt, akitől az Isten fia emberi testet öltött magára, a Boldogságos Szűzet. Ötvennégy évvel ezelőtt hirdette ki b. e. IX. Pius pápa a szeplőtelen fogantatás hitágazatát. A r. kath. templomokban a nagy ünnep alkalmából a szokásos időben ünnepélyes szent misék és prédikációk lesznek. Az ünnep alkalmából a v. velencei róm. kath. plébánia templomban bucsu lesz. A szent misét dr. *Lányi József* felsz. püspök, a szent beszédet pedig dr. *Leslyán Endre* papnöveldei lelkiigazgató tartják. — A Szent László-templomban ugyancsak ma ünnepli 50 éves jubileumát az újvárosi Rózsafüzér társulat, amely a jótékony-ság mellett főleg Mária tiszteletét szolgálja. A jubileumi ünnepélyes szent misét és szent beszédet *Grócz Béla* prépost-kanonok tartja, ki egykor mint újvárosi káplán vezette a társulatot. A Mária kongregáció ma d. e. 11 órakor tartja ünnepélyét a nagyváradi prem. r. főgimnázium nagytermében, a már közölt műsorral.

* **A D. M. K. E. matinéja.** Az alakulóban levő közművelődési egyesület vasárnapi matinéja alkalmából a megyeháza nagyterme egészen megtelt a nagyváradi társadalom előkelőbb tagjaival. A jelen voltak között ott láttuk *Felszer Antal* felsz. püspök, káptalani helynököt, *Széchenyi Jenő*, dr. *Karácsonyi János* kanonokokat, *Imrik S. Zoltán*t, *Novotny S. Alfonz*ot, *Pekanovits Imrét*, stb. stb. Ott láttuk városunknak hölgyközönségét. A matinét *Popity János* nyitotta s az ő szavai, valamint a szintársulat ismert tagjainak énekszámai és szavatai előkelő módon állottak, de nem volt ami a kultúra ünnepére emlékeztessen, mert *Dutkának* Adyt magasztaló előadása csak a kultúra hanyatlását jelzi s élénk bizonyosság arra, hogy — kultúregyletre szükség van.

* **A Ne temere a közgyűlések előtt.** Debrecen város törvényhatósága feliratot intézett *X. Pius* pápának a vegyes házasságok tárgyában kibocsátott *Ne temere* kezdetű enciklikája ellen. A feliratot pártolás céljából Nagyvárad város törvényhatóságának is megküldötte s így a felirat Nagyvárad város közgyűlése elé kerül majd. Ez a rendelet pedig a kath. egyház belügye lévén, alig tartozik oda. Különbösen még időelőtti is a dolog, mert a római kuria még nem mondta ki benne az utolsó szót. A törvényhatóságoknak pedig nem lehet a célja felekezeti villongást támasztani, hanem inkább békésen munkálni a polgárok javán.

* **Főispáni beiktatás.** Miskolc városa most alakult át rendezett tanácsú városból önálló törvényhatósággá s *Kubik Béla* képviselő neveztetett ki az új törvényhatóság főispánjává. Az ünnepélyes beiktatás a főispáni székbe de-

cember 14-én lesz, amelyre Miskolc városa Nagyváradot is meghívta.

* **A Bunyitay-liget rendezése.** A volt Városliget most Bunyitay-liget rendezésére tudvalevőleg *Bunyitay Vince* apát-kanonok 20,000 koronát adományozott, azzal a kikötéssel, hogy a rendezés mikéntjének ellenőrzésére dr. *Hoványi Gyulát*, *Géczy Lajost* és *Szathmáry-Király Andort* nevezte meg, akiknek közbejöttével állapítandó meg a rendezés terve. *Rimler Károly* polgármester a rendezés tervének megállapítása céljából december 16-án délután 4 órára értekezletet hívott egybe, amelyre a három megnevezetten kívül a város gazdasági tanácsnoka és a v. főmérnök is résztvesznek.

* **Uj gazdasági tudósító.** A földművelésügyi miniszter Biharmegye mezőkeresztési járására *Nadányi Károly* körösszegapáti-i birtokost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

* **Elemelt télikabát.** *Daru Sándor* cipészsegéd panaszt emelt *Maklóczy János* nevű egyén ellen, aki f. hó 5-én este beállított Daru Beőthy Ödön-utca 54. sz. a. levő lakására s bár Daru még csak nem is adósa neki, télikabátját és kalapját erőszakkal elvette s elvitte. Eljárás folyamatban.

* **Majdnem megfagyott.** Nagyváradon a Szent-János-utca és Szigligeti-utca sarkán a tegnap esteli órákban egy látszólag gazdtalan szekér állt már délóta, 2 jó magyar lóval. Végre is a sarok boltos megsokalta az állapotot, megszánta a lovakat és elakarta helyezni őket valahova védett helyre, hisz már 8 óra hosszat fájlódtak. Ahogy azután kimennek megszemlélni a dolgokat, valami alvilági nyöszörgés csapja meg a fülüket. Benéznek a kocsierekbe, hát uramfia a boldog tulajdonosa az equipage-nak félig megkékülve forgolódik a hizotdisznók által ott hagyott puha szalmán. Ott költögettek de bizony nem sikerült, annyira érzésteljes volt. A továbbiakról a rendőrség gondoskodott.

* **Sándor Pál előadása Nagyváradon.** Az Országos Kereskedelmi Egyesülés nagyváradi fiókja vasárnap délelőtt diszgyűlést tartotta a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara nagytermében, amelyen résztvett az országos egyesülés elnöke *Sándor Pál* országgyűlési képviselő és dr. *Szende Pál* az orsz. egyesülés főtitkára. A tágas terem zsufolásig megtelt előkelő közönséggel, akiknek soraiban ott voltak: *Glacz Antal* főispán, dr. *Miskolczy Ferenc* alispán, *Rimler Károly* polgármester, *Huzella Gyula* keresk. kamarai elnök, *Hlatky Endre* az ügyvédi kamara elnöke, *Reissmann Mór* a keresk. csarnok elnöke, dr. *Hoványi Géza* takarékpénztári vezérigazgató, dr. *Sarkadi Lajos* kamarai titkár, továbbá kereskedőink nagy számmal. — *Reissmann Mór* elnök nyitotta meg a diszgyűlést. Megnyitó beszédében fejtegette a kereskedelem fontosságát, hivatását s üdvözölte a budapesti vendégeket. Utána *Sándor Pál* orsz. képviselő tartott hosszú beszédet, amelyben teljesen merkantil szellemben támadta a kormányt. Beszéde elején általános szempontból fejtegette, hogy a kereskedőknek egy táborba kell tömörülni s egységes erővel ellensúlyozni a kereskedelem-ellenes mozgalmakat. Tagadhatatlan, szerinte, hogy a törvényhozást kereskedelemellenes szempontok vezetik. Ennek igazolására rámutat az újabb törvényekre és a már nyilvánosságra hozott törvényjavaslatokra, amelyekről mindenki konstatalhatja, hogy kereskedelemellenes tendenciák halmazai. Szükséges, hogy a törvényhozás terén fellépjen agrárszellemmel szemben az ország kereskedői tömörüljenek s egységes keretben szerezzenek súlyt mozgalmuknak. Ezuttal ismét támadta a mostani kormányt. Végül kifejezést adott annak, hogy nagyon meglepte Nagyvárad rohamos fej-

lődése; Nagyvárad lugelején van a vidéki városoknak. Sándor Pál előadása, természetesen tetszett kevés kivétellel, a jelenvoltaknak. Ezután dr. Szende Pál az O. M. K. E. főtitkára inkább szakszerű beszédet mondott. Részletesen boncolta az adóreformot, az ipartörvénytervezetet, a Homestead törvényjavaslatot, természetesen mindezt kifogásolta. Azt igyekezett kifejtetni, hogy a kisiparosság megmentésének ürügye alatt a kereskedők adóját 10—15 százalékkal emeljék. A kormány azzal kérkedik, hogy szociál-politikát követ. Nahát a kereskedők nem kérnek az ilyen szociálpolitikából. Tiltakozik a kormány által most követett irány ellen. Végül Reismann Mór elnök köszönetet szavazott a vendégek előadásaiért s a diszgyűlést bezárta.

*** Ki hordja el az új csizmát? Tötös**

Tamás vesztére ment Érmihályfalvára vásárra csizmát venni, mert jól bepálinkázva, ahogy hazafelé ment volna, elnyomta a buzgóság és mámorosan ment át a másvilágra, megfagyott. A lovai hazavitték, otthon hozzátartozói már meghalva vették le a kocsiról.

*** Razzia.** Tegnap virradóra razziát tartott a rendőrség. A razzia során 27 férfi és 1 nő került a hatóság elé. Részint lezártak, részben pedig toloncuton illetőségi helyeikre küldetnek.

*** Elveszett bross.** Az izr. nőgyelet tea-jourján elveszett egy kerek női bross 5 keleti gyönggyel. Megtalálójá esetleg jutalomban részesül. Jelentkezni a rendőrségen lehet.

Névjegyek

a legizlésebb kivitelben megrendelhető SEBŐ IMRE könyvkereskedőnél
Nagyváradon, Rákóczi-út.

*** A »Fekete Sas« fényirdája.** Alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a »Fekete Sas«-palota, pazar berendezésű, művészeti fényirdája egyik legérdekesebb része az impozáns épületnek. Kár, hogy a mi közönségünk még nem elég fogékony a valóban művészi fényképek iránt, mert e téren a Daykovits speciálta hatalmas előrehaladást ígér. A híres németországi mesterek nyomán jár és meglepően szépek a fővárosból hozott villanyfelvételei. Már is óriási az érdeklődés a közönség rendelkezésére bocsátott műtermében s hiszszük, hogy művészi tehetsége folytán csakhamar meleg rokonszenvre fog találni városunkban is.

x Karácsonyi vásár. Mivel raktárom nagyobbitására előnyös vásárlást eszközöltem, azon kedvező helyzetbe vagyok, hogy kivált a karácsonyi alkalmi mindenféle órák, — arany és ezüst ékszerek árait leszállíthattam. Ezen körülmény által tisztelt vevőimet bárkinél is olcsóbb ár mellett tudom kiszolgálni. Miért is kérem a n. é. közönség minél számosabb látogatását. Szilágyi Géza órás ékszerész, Rákóczi-út, Orsolya-zárda épületben.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Szerencsemalac.
Szerda: Szerencsemalac.
Csütörtök: A paradicsom.
Péntek: A paradicsom.
Szombat: A préda.

Vasárnap d. u.: A hadnagy ur, este: Tárjárás.

A szerencsemalac.

Inkább malac, mint szerencse. Sajnálattal látja az ember, ha valaki egy szép virágbokréta mindenáron beletűzdel egy csomó rohadt virágot is. Mire való akkor a bokréta? Ugysem tudja azt senki sem élvezni — a toldalék miatt. Így vagyunk a Szerencsemalaccal is. Egészen jól megállaná a helyét, kivált nem egy helyen egészen elfogadható, lágy, dallamos zenéje folytán, de a szövegíró minden öt percben bead legalább egy evőkanálnyi malacságot, még pedig az öregebbjéből. Közönséges, szemetes trágárságokkal spékelték meg a darabot, olyan trágárságokkal, amelyekre a kétértelműség szót sem lehetne már alkalmazni. Szomorú Dezső tollára való, de nem uri közönség elé.

Ezeket szánta a szövegíró a hatás, a siker legfőbb előmozdítóinak. És pedig ezek az öreg malacságok ártottak legtöbbet az operettnek. A két német szövegíró francia pikantériát akart — utánzatban — adni és lett belőle kaszárnyai istállóstílus.

Pedig a darab meséje nem olyan, hogy okvetlenül trágárságokkal kellene kicifrázni. A stíriai nagyherceg férjhez akarja adni a leányát, Bébé hercegnőt Jerome herceghez, a kit azonban a hercegnő nem szeret. A kényszerített házasság előtt éppen az esküvő napján szökésben keres menedéket. Van nagy riadal az udvarnál; micsoda botrány lesz ebből! Szerencsére éppen bekukkan Bibi, a kis virágárus leány, aki megszólalásig hasonlít a megszökött hercegnőhöz. Ideiglenesen, a szökevény előkerültségéig oda adják tehát a herceg feleségül Bibit. Két felvonáson át folyik a tréfás bonyodalom, míg végre Bébé a világ előtt is szerelemes lesz. Bibi szintén férjhez megy egy hadnagyhoz, Jerome pedig hoppon marad.

Az előadás gondos előkészültre vallott. Batizfalvy Elzn (Bébé és Bibi) legsikeresebb estéi közé számíthatja a »Szerencsemalac« előadását. Elevevége, ötletes játéka s ami a fő: fiatalágának ragyogó üdésége és kacagó jókedve magával ragadta a közönséget. Ilyenkor sajnáljuk, hogy a hangja gyenge s hogy a selypítése is kissé zavarólaghat. Pedig egyébként határozott hivatottsága van a színpadra s a Szerencsemalaccal megmutatta, hogy nagyobb operettek első vezető szerepeit is teljes sikerrel tudja eljátszani. Hajnal György az együgyű herceget játszotta pompás humorral. Úgyes volt, mint mindig, Gözon Gyula kisebb szerepében. Kassai kitűnő alakításának sikerét fokozta maszkiájának jó összeállítása. Toronyi tulságba vitte hangja erőltetését, Deési pedig a komikus hatást inkább a karzatnál kereste. Sárvári Nusinak még sokszor kell hercegnői komornákat játszania addig, míg hercegnő szerepben is fog tudni megtelelően mozogni és beszélni. T. Pogány Jankának kis szerepe volt, de ebben igen szép sikert tudott elérni.

Ének- és zenekar a rendezéssel együtt kifogástalanok. —r.

Ünnepi előadás. Ma délután a Szigligeti színházban ünnepi előadás fog lezajlani. Az új operett-irodalom legnagyobb sikerű és legnépszerűbb darabja, a Varázskeringő, a mely már annyi szép estét szerzett a színházi közönségnek, az ismert kiváló szereposztásban kerül színre. Az előadás azzal a ragyogó kerettel, pompás rendezéssel, a melyhez foghatót csak a fővárosi színházak produkálnak, bizonyára magához vonja az ünnepelő publikumot

MULATSÁG.

Naptár.

Január 8. Jogász kolon-estély.
Január 22. Jogász kolon-estély.

PFAFF CZÉG
LONDON
PARIS
ÉS
BERLINI

**NYAKKENDŐ
ÚJDONSÁGAI
PAZAR VÁLASZTÉKBAN
MEGÉRKEZTEK**

PFAFF CZÉG
**VADÁSZ
KÜLÖNLEGESSÉGEI
MEGÉRKEZTEK**

DENT GLOVES ÉS FOWNES GLOVES
**A VILÁG
LEGJOBB
KEZTYÜI
KAHATÓK.
PFAFF** CZÉGNÉL

TÁVIRATOK.

Harcok az Olasz-Szomáliföldön.

Róma, dec. 6. Az Olasz-Szomáliföld kormányzója Tittoni külügyminiszterhez intézett táviratában a következőket jelenti: November 22-én dervisek, akik kétezernél több lándzsával és 34 fegyverrel rendelkeztek, megtámadták Bullalo községet. A csapatok melyek el voltak a rohamra készülve és Ghelediből toborzott benszülöttek visszaverték és szétszórták az ellenséget. A csapatok nem szenvedtek veszteségeket. A benszülöttek, amelyek az üldözéssel foglalkoztak, egy halottat és egy sebesültet vesztek. A dervisek vesztesége jelentékeny, egyiküket elfogták. A csapatok november 23-án visszatértek Atzoiba. A kolónia teljesen nyugodt.

A Népszavát lefoglalták.

Budapest, december 7. A vizsgálóbíró utasítására a rendőrség lefoglalta a Népszava tegnapi számát, amelynek vezércikkében a vasutasokat felszólítják, hogy a kormány rendeletét, mely őket a szociális egyesületektől és egyesülésektől eltiltja, ne respektálják. — Az ügyészség a cikkben izgatást látott.

Nem szűnik a bojkott.

Konstantinápoly, dec. 7. Pallavicini örgróf nagykövet elutazásának eszméje újra konkrét formát kezd öltetni. A legjobb forrásból eredő értesülés szerint a nagykövet már a legközelebbi napokban el fog utazni. A nagykövetnek ez az elhatározása csak arra vezethető vissza, hogy Pallavicini örgróf meggyőződött arról, hogy a bojkott megszüntetése dolgában diplomáciai tárgyalás ezidőszere nem vezethet eredményre. Az osztrák és magyar nagykövetség tegnapi reklamációjára a nagyvezér újabb körlevelet adott ki. A legutóbbi két nap alatt ötezerkétszáz Törökországi cég lépett be a bojkott-bizottságba.

KÖZGAZDASÁG.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a mélyen tisztelt bormelőknek tudomására hozni, hogy borbizománymet borbizománymet eladással kötöttem egybe.

Ugy bel- mint külföldön a legtekintélyesebb bornagykereskedőkkel állók állandóan összeköttetésben, kérem tehát a könnyebb eljárás céljából az eladásra szánt bormenyiségeknek néhány sorban való bejelentését legolcsóbb, áruk megjelölésével.

Gerő Zsigmond

Nagyvárad Nagypiacz-tér 7 sz.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 4.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKIOS GYULA.

Nagy karácsonyi vásár!

::: A közelgő :::

Karácsonyi Vásár

alkalmával felhívom a n. é. közönség nagybecsű figyelmét a dusan felszerelt

karácsonyikiállításra

és a vevő kényelmére berendezett

gyermek játékok

különosztályára,

hol mindenféle szép, finom kivitelű különleges játékok nagy választékban vannak kiállítva; u. m.: babák, hintalovak, társas és foglalkoztató játékok, szervizek, butorok, mozgó-színházak, karácsonyfadiszek és sok fel nem sorolható különleges játékok.

Dus választékban vannak

díszmű és ajándék-tárgyak, u. m.:

Valódi bronz és Teracotta-szobrok, china-ezüst tárgyak, tea, munka- és szervirozóasztalok, különféle kazetták, író- és dohányzó-garnitúrák, szivar-, pénz- és vizit-tárcák.

Női ridikül, öv, és legyező különlegességek.

Uti bőrönd

s nesseserek, fényképrámák, fali állványok, női Toilette-különlegesség.

A n. é. közönség szives látogatását kérve teljes tisztelettel

Waldmann Ernő

Rákóczi-ut. Helyi és vidéki telefon 371.

Székely Imre

elsőrangú uri- és női fehérnemű tisztító intézete

Nagyvárad

Színház-utca 4,

Mat Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyvárad, Kossuth-utca, Mezey-ház.

Telefon szám: 474.

Bartos M. és Tsa

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazar-épület.

Kisdrólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. — Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermek-harisnyákban s keztyűkben a legegyszerűbből a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők. — Folytonos újdonságok! — Javítások gyorsan eszközölnek. — Pontos kiszolgálás. — Szolid árak. —

Preis R.

Paplan, madrac, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állományban kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyét elkészít
ugyszintén művészi kézimunkákat

Kronemer Testvérek

Nagyvárad, Bazar-épület
színházzal szemben.

Alapított 1890.

Risensweig Róza

Párisi mellfűző műterme

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3

Menyasszonyi kelengyét Váznat és Fehérneműt csakis

Strohmayer Pál

cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám
a kishíd mellett.

Telefon 166.

Telefon 166

Karácsonyi vásárunk felülmul minden versenyt.

Divat selymek 75 krtól.

Női divat szövetek 46, 63, 82 kr.

Mosó barketek 22, 28, 33, 40 kr.

Mosó borduros délin 24, 26, 28 kr.

Raktárunk egyéb készlete dec. 31-ig tetemesen le van szállítva.

KLEIN TESTVÉREK divatáruháza, Zöldfa-ut elején.

Kovács Józsefkatonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Átköltözés miatt leszállított árak.

SOMLYÓ V. IGNÁCZ
előbb Weinstock Fülöpóra, optikai és fényképezési cikkek raktára
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 3.Átköltözés miatt állandóan leszál-
lított árakban árusítja kifogástalan
áruit.Szép és becses karácsonyi és ujévi
ajándéktárgyak.**Az adventi szent idővel
kezdődik****Dr. Prohászka Ottokár**
székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent
nagyszabású műve:**Elmélkedések
az evangéliumról.**E kiváló mű finom bibliapapírra van nyomva s
kis 8-adrét alakban 736 oldalra terjed.Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor.
Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkiadó-
hivatalában Esztergomban.Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig
megjelent többi nagybecsű műve is, ugyanitt:**Isten és a Világ. Különös tekintettel a
természettudományokra.** Második kiadás. Nagy
8-adrét, 250 oldal. Ára füzve 2 kor. 40 fill., köt-
ve 3 kor. 40 fill.**A keresztény bűnbánat és bűnbö-
csánat.** A budapesti m. kir. tudományegyetem
hittani kara által a Horváth-féle jutalommal kitün-
tetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét,
325 oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor.**Föld és Ég. Kutatások a geologia és
theologia érintkező pontjai körül.** Harmadik ki-
adás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára füzve 6 kor.,
kötve 7 kor. 50 fillér.**Dominus Jesus. Nyolc konferencia,**
melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr.
Prohászka Ottokár. Második kiadás. 8-adrét, 112
oldal. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 korona
80 fillér.**A diadalmas világnézet.** Második ki-
adás. Nagy 8-adrét, XII. és 292. oldal. Ára füzve
4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.Egyben ajánlom a ftdő urak becses
figyelmébe dúsan berendezett és nagy vá-
lasztéku szent kép, rózsafűzér és ima-
áönyv raktáramat a legjutányosabb
árak mellett.Mutatvány küldeményeket választás
végett, valamint minta-kepeket kívánatra
szívesen küld**Buzárovits Gusztáv,**

könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése

Esztergomban.

**Belépési felhívás a
Polgári takarékpénztár és segélyszövetkezet
14-ik évtársulatába.**A »Polgári Takarékpénztár és Segélyszövet-
kezet« 1909. január 1-én új évtársulatot nyit,
mely 156 héten át vagyis 1911 év végéig tart.
Mindenki tetszésszámban szeritien jegyezhet üz-
letrészeket s minden üzletrész után hetenkint
20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté-
után az évtársulat feloszlik s az összes jövede-
lem a résztvevők között felosztatik s mindenki
megkapja a befizetett tőkét a felmerülthaszon-
nal együtt.A szövetkezet célja a takarékpénztár elő-
mozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben
minden tag heti betétei által önmagának tőkét
gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések
daczára is a takarékpénztári kamatozásnál ma-
gasabb nyereséget hoz és mert min-
den tag az általa befizetett összeg 4% részét
6%-os kamattal mellet minden előleges beje-
lentés nélkül kölcsönkép felveheti.Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-
lapok útján teljesíthetik.A szövetkezetbe való belépés alkalmával
üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj
fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már
mindenki megkapja saját nevére irt könyvecské-
jét.Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, va-
lamint mindazokat, kik az 1909. január 1-től
kezdődő 14-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni,
felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-
helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mi-
előbb jelentkezni sziveskedjenek.**A Polgári Takarékpénztár és Segélyszövetkezet
igazgatósága.**Az évtársulatok befizetési vasárnap kivételével a hét bár-
melyik napján eszközölhetők.

1465—1908. vég. sz.

Arverési hirdetmény.Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX.
t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy
a bujfalui kir. járásbíróságnak 1908. évi V. 952—5.
számu végzése következtében dr. Erdélyi Miklós ügy-
véd által képviselt özv. Simonics Jánosné javára
1000 K. s jár. erejéig 1908. évi november hó 12-n
foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül-
foglalt és 864 kor. 50 fill.-re becsült következő in-
góságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladat-
nak.Mely árverésnek a bujfalui kir. járásbíróság 1908.
évi V. 952—6 számu végzése folytán 1000 kor.
tökekötvetelés, és járulékaik erejéig Bihartördán alperes
lakásán 1908. évi december hó 11-ik napjának d.
e. 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c.
107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett,
a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is
el fognak adatni.Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások
is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c.
120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt B. Ujfaluban 1908. évi decz. hó 1. napján.

Pogány Gyula.

kir. bír. végreh.

**A nagy-piac téri 60 sz. házban egy
üzlethelyiség**minden órán **KIADÓ.** Értekezhetni:
a Polgári Takarékpénztár részvény-
társaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Magyar kir. államvasutak

43181—908.

Pályázati hirdetmény.A vonalaikon az 1909. évben szükségellendő és
alább felsorolt anyagok szállítását biztosítani óhajtván,
azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk. A
megközelítő évi szükséglet a következő:

I. csoport.

164300 drb. különféle kockakő, 596,000 darab kü-
lönféle fejkő, 204 m³ durván kidolgozott műkő, 84
m³ tisztán kidolgozott szerkezetű kő, 721 m³ fara-
gott vagy hasított kő, 363 m² durván kidolgozott
fedőlemez, 69 m² finoman kidolgozott fedőlemez.

II. csoport.

25400 m³ terméskő.

III. csoport.

8300 q. oltatlan fali mész.

IV. csoport.

2802000 drb. égetett fali téglá közönséges, 331000
drb. égetett fali téglá nyers falazathoz, 41,7000 drb.
égetett fedéleserép-tégla hornyolt, lapos, 6400 drb.
égetett fedéleseréptégla hornyolt homoru.Az ajánlatok f. é. december hó 22-én déli 1
óráig üzletvezetésünk I általános osztályának
(Teréz-körut 62. sz. I. em. ajtó 5.) adandók át a
bánapénz ugyanott a gyűjtőpénztárnál f. é. decem-
ber hó 21-én déli 12 óráig teendő le.A részletes pályázati feltételek és ajánlati űrlap
valamennyi üzletvezetésünk megtekinthetők, üzletve-
zetésünk anyagbeszerzési csoportjában (Teréz-körut
62. sz. II. e. 4. ajtó) pedig megszerzethetők.

Budapest, 1908. évi november hóban.

Az üzletvezetés.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

Nagyvárad, Gilányi-utca.

Mos, vasal s vegyileg tisztítMindennemű fehérneműek
mosását a legnagyobb pontos-
sággal eszközöljük. — A vegyi
tisztítóknban női és férfi-ruhák,
blousok, függönyök, szőnyegek a
legsakszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját

kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398

KRIEGNER-féle**REPARATOR**Törv.
védve.

Évtizedek óta nagy sikerrel használtatik csusz és köszvény ellen.

Kis űveg 1 korona.

Kapható:

Nagy űveg 2 korona.

„Korona“ gyógyszerárban, Budapest, VIII., Kalvin-tév (Baross-u. sarok).

Postai szétküldés naponta.

Tüzifát

legolcsóbb napi árakon házakhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
tűzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyíri ház.

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Belépési felhívás.

A nagyváradai hitelbank takarékos és segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**

A nagyváradai hitelbank takarékos és segély szövetkezet 1909 január 1-én

új 7-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőke takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4—5 részét minden kezes nélkül kölcsönként felvenni, mely kölcsönnél a legmértányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyváradai hitelbank takarékos és segély szövetkezet igazgatósága.

Megnyitak a Fekete Sas nagyszálloda éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezkedés biztosítja a kitűnő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok, Dréher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán rászolgál ezen helyiség és annak fáradságot nem kímélő bérlelője **BENBÁD ALBERT** arra, hogy a nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Az téli ujdonságok már megérkeztek!!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és escharpok. — Schroll féle sítónok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélés árak!

Kézimunkák és minden hozzávalók !! FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZÁBAN. —
Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.

:: TELEFON 708. ::

Öz. dr DEÁKNÉ

kitűnő hírnevű

fogműtermében

huszonhatévi gyakorlatom alapján

legjobb anyagokból művészi kivitelben minden ebbe a szakmába vágó munka készül. Nagyvárad, Kossuth-utca 2. szám, a »Fekete Sas«-sal szemben.

Rozenzweig Róza (férj. Goldstein)

volt cs. és kir. szabadalom tulajdonos. Első orvosilag elismert

»Párisi Mellfűző Műterme.« — Alapított 1890-ben.

Nagyvárad, Rákóczi ut (Fő-utca.) Telefon 623. sz.

6 óra alatt mérték szerint pontosan és lelkiismeretesen készít **párisi és brüsszeli fűzőket,**

osipőszorítókat, reform késmárki-féle nad-

rágok, testegyenestők. Raktáron tart 10.000

darab PÁRISI és ZIRKLIS fűzőket, MODELLEKET

és mind e szakba vágó kellékeket óriási választékban. Karácsony és újév alkalmával 25% engedmény.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takarékos és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN ÚJ ÉVTÁRSULATOT KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékból részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadtnak, melyek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet tagjait, valamint az ujonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1—16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA :

Dr. Wallner Ödön Fleischhacker Gyula Pekanovits Imre
Schwartz Ferenc Weinberger Jakab

➔ Megérkeztek az összes őszi és téli ujdonságok ➔

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szőrme-collor blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szőrme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ARVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Karácsonyi ajándékul alkalmas imakönyvek, ifjusági iratok, képeskönyvek, képeslap albumok, festék-dobozok s író-készletek a legnagyobb választékban kaphatók SEBŐ IMRE könyv- és papirkereskedésében Nagyváradon, Rákóczi-ut. ☒